
WIADOMOŚCI MUZEALNE

Nr 1 GRUDZIEŃ 2004

BIULETYN INFORMACYJNY PAŃSTWOWEGO MUZEUM STUTTHOF

W 65. Rocznicę wybuchu II wojny światowej i pierwszego transportu więźniów

5 września, w Państwowym Muzeum Stutthof odbyła się uroczystość z okazji 65. rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz pierwszego transportu więźniów do KL Stutthof. Uczestniczyli w niej byli więźniowie Stutthofu, członkowie Stowarzyszenia Gdynian Wyszehony, kombatanai, a także przedstawiciele samorządów województwa pomorskiego, wojska, Policji, Straży Granicznej, Instytutu Pamięci Narodowej oraz marszałek Senatu, Longin Pastusiak i posłowie na Sejm: Dorota Arciszewska – Mielewczyk i Lech Zielonka. Korpus dyplomatyczny reprezentowali dyplomaci z Ukrainy, Rosji, Białorusi i Niemiec. Liczną grupę stanowiła młodzież szkolna oraz okoliczni mieszkańcy. Uroczystość zakończyła Msza Święta, którą odprawił bp. Józef Wysocki.

Tomasz Toivi Blatt gościem Muzeum Stutthof

5 listopada w Muzeum Stutthof gościł jeden z ostatnich żyjących uczestników buntu i ucieczki więźniów z hitlerowskiego obozu zagłady w Sobiborze – Tomasz Toivi Blatt, który w trakcie dwugodzinnego spotkania z młodzieżą gimnazjów w Sztutowie i Tujsku opowiedział o swoich losach w czasie II wojny światowej oraz o historii jedyne go udanego zbrojnego powstania zorganizowanego przez więźniów w obozie zagłady. Swoją przejmującą relację Tomasz Blatt zilustrował fragmentami filmu „Ucieczka z Sobiboru” nakręconego w 1987 roku przez Amerykanina Jacka Golda, w którym był konsultantem.

Zaśpiewał chór Rotte's Mannenkoor

4 września 2004r. w Muzeum Stutthof, pod pomnikiem Walki i Męczeństwa, wystąpił Królewski Męski Chór Rotte's Mannenkoor z Rotterdamu. Chór powstał 11 marca

1854r. i jest jednym z najstarszych chórow męskich w Holandii. Około 100 lat temu JKM Królowa Wilhelmina nadała mu tytuł „Królewski”. Występ chóru poświęcony był pamięci ofiar KL Stutthof. Dla zebranych przy pomniku słuchaczy była to prawdziwa duchowa uczta. Podczas koncertu członkowie chóru złożyli wieniec pod pomnikiem, a po jego zakończeniu zwiedzili teren byłego obozu.

Spotkanie pokoleń

W dniach od 4 do 8 października 2004r. w Państwowym Muzeum Stutthof odbyły się spotkania byłych więźniów obozu koncentracyjnego Stutthof, z Polski i krajów byłego ZSRR, z młodzieżą i studentami z Polski, Rosji i Niemiec. Spotkania te stanowiły część projektu „Spotkanie generacji”, którego inicjatorem i fundatorem była Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie. Głównym celem projektu było stworzenie możliwości bezpośredniego kontaktu młodzieży z tymi, którzy przeżyli piekło obozów koncentracyjnych.

W pierwszym dniu młodzież, w towarzystwie byłych więźniów, zwiedziła Muzeum Stutthof, a następnie uczestniczyła w prezentacji oryginalnych dokumentów obozowych, zorganizowanej w muzealnym archiwum. Później rozpoczęła się praca w grupach, które miały za zadanie przeprowadzenie wywiadów z byłymi więźniami i opracowanie ich biografii w formie plansz.

Kolejny dzień to zwiedzanie Gdańska, w tym m.in. miejsc związanych z historią II wojny światowej (Westerplatte, Poczta Polska).

7 października, uczestnicy spotkania złożyli wizytę w Zespole Szkół im. Pamięci Ofiar Stutthofu w Sztutowie, gdzie zaprezentowali wykonane przez siebie plansze. Tego samego dnia, po południu, młodzież wykonywała prace porządkowe na terenie Muzeum Stutthof.

W piątek – zakończenie „Spotkania generacji”. Wszyscy rozjechali się do domów, wywozząc wiele niezapomnianych wrażeń.

Hiszpańscy goście w Sztutowie

Na zaproszenie władz samorządowych gminy Stegna, z Hiszpanii do Polski przyjechał wraz z małżonką Valentin Augusti – wójt katalońskiej gminy Palafolls. W podróżny towarzyszył mu Jesus Machin, również z małżonką, który odpowiedzialny jest za kontakty zagraniczne gminy. W programie zwiedzania przygotowanym dla hiszpańskich samorządowców znalazło się Muzeum Stutthof. W

dniu 6 grudnia goście zwiedzili muzeum, poznając tragiczną historię tego miejsca. – *Jesteśmy pod olbrzymim wrażeniem. Dotychczas nie mieliśmy okazji bezpośrednio zwiedzić terenu byłego obozu koncentracyjnego. Historię obozów znaleźliśmy z książek i filmów. To co tu zobaczyliśmy i usłyszeliśmy przerosło nasze wszelkie wyobrażenia.* – powiedział po zwiedzaniu Valentin Augusti.

Goście poznali także dzieje siedmiu obywateli Hiszpanii, osadzonych w KL Stutthof w okresie jego funkcjonowania.

Sesja w Toruniu

13 listopada 2004 roku odbyła się kolejna, XIV już z kolei, sesja popularnonaukowa Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu. Jak co roku w spotkaniu licznie i aktywnie uczestniczyli pracownicy naukowcy Muzeum Stutthof. Na sesję zgłosili oni następujące referaty: dr hab. A. Gasiorowski „Osadnictwo niemieckie na Pomorzu w świetle wydawnictw konspiracyjnych”; dr hab. B. Chrzanowski „Niemiecki aparat policyjno – sądowy w świetle zachowanych dokumentów Polski Podziemnej i wydawnictw konspiracyjnych z lat 1940-1945”; dr hab. M. Orski „Obóz Stutthof w opinii Niemców z Pomorza Gdańskiego”; dr D. Drywa „Społeczeństwo niemieckie wobec więźniów żydowskich KL Stutthof i jego podobozów” oraz mgr A. Chyrek „Niemcy – obywatele Wolnego Miasta Gdańska w załodze obozu Stutthof”. Materiały pokonferencyjne zostaną opublikowane w przyszłym roku w cenionej serii wydawniczej Fundacji.

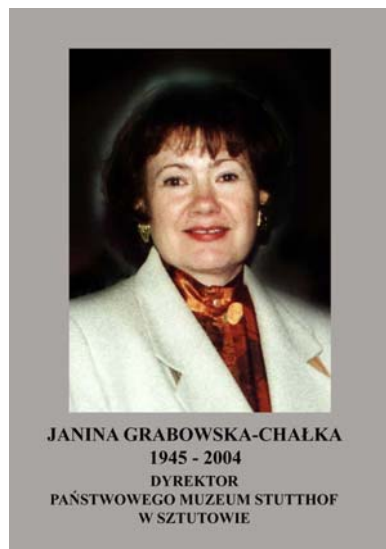
Seminarium w Warszawie

W dniach 6-7 grudnia 2004 w Warszawie odbyło się seminarium dotyczące przygotowania obchodów Dnia Pamięci o Holocauście i Przeciwdziałaniu Zbrodniom Przeciwko Ludzkości w Polsce. W spotkaniu organizowanym przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli oraz MENiS wzięli udział przedstawiciele Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli i Kuratoriów Oświaty z całego kraju oraz przedstawiciele państwowych Muzeów Pamięci. Z ramienia Muzeum Stutthof w spotkaniu wziął udział pracownik Działu Oświatowego M. Owsiański, który wystąpił z prezentacją „Działalność edukacyjna Muzeum Stutthof”.

Wydawca: Państwowe Muzeum Stutthof.

Redakcja: Jerzy Gębacki, Wiesław Leszczyński,
Marcin Owsiański i Waldemar Szymański

OSTATNIE POŻEGNANIE

W piątek, 12 listopada, na cmentarzu w Sztutowie, została pochowana Janina Grabowska – Chałka, była dyrektor Państwowego Muzeum Stutthof.

Urodziła się 8 lutego 1945r. w Chmielniku pow. Busko Zdrój. W czerwcu 1968r. ukończyła, jako magister historii, Wydział Humanistyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, a już 15 lipca tego samego roku podjęła pracę w Państwowym Muzeum Stutthof na stanowisku asystenta w dziale naukowo-badawczym. W 1977 roku została mianowana dyrektorem Państwowego Muzeum Stutthof i funkcję tę pełniła do kwietnia 2004 roku,

kiedy to atakowana przez śmiertelną chorobę, z którą walczyła od ponad roku, odeszła na emeryturę.

Była osobą skromną, o wielkim sercu i prawości. Jako Szef, choć wymagająca, była bardzo lubiana przez pracowników. To z jej ust, w tych obecnie trudnych czasach,

padły słowa: „*prędzej sama podam się do dymisji, niż*

zwolnię kogokolwiek z przyczyn ekonomicznych”. Za to m.in. była przez swoich podwładnych ceniona i poważana. W okresie pełnienia przez nią funkcji dyrektora, Państwowe Muzeum Stutthof stało się tym, czym jest dzisiaj – instytucją dobrze zorganizowaną, uporządkowaną, ze znacznym dorobkiem naukowym. Jest to zasługa zarówno jej, jak i współpracowników, którymi w sposób profesjonalny kierowała.

Przez lata pracy w Muzeum Janina Grabowska-Chałka utożsamiała się z tym terenem tak bardzo, iż jej ostatnim życzeniem było, żeby została pochowana na

cmentarzu w Sztutowie. W ostatniej drodze towarzyszyła jej rodzina, przyjaciele, pracownicy Państwowego Muzeum Stutthof, przedstawiciele instytucji, z którymi współpracowała oraz byli więźniowie KL Stutthof.

Przedwcześnie odszedł od nas człowiek niezwykłego serca, uczciwości i prawości. Niech spoczywa w pokoju!

